

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR HÁBORÚS GYŪJTEMÉNYE.

Az Országos Széchényi-Könyvtár legújabb csoportját mutatjuk be néhány szóval a következőkben, a «Háborús gyűjtemény»-t, amely úgyszólván együtt indult meg a most folyó nagy világ-háborúval.

Ez a háború tulajdonkép két szintéren folyik; a harctereken fegyverrel, itthon pedig megfeszített munkával, mely egyrészt arra irányul, hogy kielégítse a háborús szükségleteket, másrészt pedig igyekszik enyhíteni csapásait s fenntartani, amennyire lehet, a normális élet folyását.

A jövő történetírás e nagyméretű háborúra vonatkozólag gazdag anyagot fog majd találni az egész könyvtárra rúgó hivatalos kiadványokban, a résztvevők, katonai attachék, ujságírók följegyzéseiben; az itthoni lázas munka s a közhangulat emlékei azonban, amelyek pedig szintén érdekesek és fontosak, legnagyobb-részt elkallódnak, ha csak nem gondoskodunk idejében megmentésükről és megőrzésükről.

Ezt tűzte ki feladatául a Könyvtár, hiven rendeltetéséhez, s vezetősége mindent megtett és megtesz, hogy minél eredményesebb legyen munkája.

Első sorban természetesen a hazai anyag összegyűjtése a cél s erre nézve több forrás áll rendelkezésre: a köteles példányok közül a Háborús gyűjteménybe valók kiválogattanak s ott találnak helyet, a belügyminiszter^{ter} rendelete folytán az ország összes hatóságai beküldik a háborúval összefüggő hirdetményeik, rendeleteik egy-egy példányát, a cs. és kir. hadügyminisztérium is gyűjti számunkra rendeleteit, hirdetményeit, ajándékok révén is nagyban gyarapodik e gyűjtemény, s ezek mellett még folytonos

vásárlás útján gondoskodunk arról, hogy az esetleges hiányokat kiegészítsük.

Kiváló gondot fordít ezenkívül a Könyvtár vezetősége a külföldi háborús emlékek megszerzésére is, először, mert sok magyar vonatkozású akad köztük, másodsor pedig mert közvetve minden érdekel bennünket, ami e nagy háborúval összefügg. Jó összeköttetéseit felhasználva, elérte azt, hogy nemcsak Ausztriában és Németországban folyik számunkra gondos gyűjtés, hanem Olasz-, Török-, Spanyol-, Svédország, Bulgária, Hollandia, Románia és Amerika háborús irodalmának termékei is gazdagon képviselve lesznek e gyűjteményben, sőt a semleges országokban levő gyűjtői révén hozzá jut még az ellenséges országok termékeihez is.

A gyűjteményt a Könyvtár levéltári osztálya kezeli, külön növedéknaplóval; végleges csoportosítása természetesen majd csak jóval a háború befejezése után történhet meg, de a nagy anyag könnyebb kezelhetősége már most megkívánta a csoportokba osztást.

A két főcsoport: *hivatalos és nem hivatalos* természetű nyomtatványok. Az első alcsoportjai a következők: 1. Népeimhez; 2. a kormány manifesztuma; 3. mozgósítási hirdetések; 4. segélyezési, összeírási nyomtatványok, űrlapok; 5. a hatóságok küldeményei megyék, városok szerint rendezve; 6. a székesfőváros, 7. Horvátország háborús nyomtatványai; 8. a bosnyák-hercegovinai országos kormány és Sarajevo községi hirdetései stb.; 9. a hadikölcsonre vonatkozó nyomtatványok; 10. tábori posta űrlapjai stb. és postai hirdetések; 11. veszteségajstromok.

A *nem hivatalos természetű anyag* alcsoportjai pedig ezek: 1. a FERENCZ FERDINÁND halálára vonatkozó nyomtatványok; 2. a harcban elesettek gyászjelentései; 3. téliruha-mozgalom; 4. a Vörös-Kereszt; 5. jótékony célú felhívások, gyűjtőívek, bélyegek stb.; 6. műsorok; 7. háborús imák, imakönyvek; 8. térképek; 9. képek; 10. emléklapok; 11. tréfás nyomtatványok; 12. képes levelezőlapok; 13. harci dalok és versek, 14. hazai és

külföldi lapok, folyóiratok egyes számai, továbbá 15. a przemysli Tábori Ujság meglevő számai, amelyeket a szerkesztő küldött meg a gyűjtemény számára érdekes levél kíséretében, végül pedig 16. orosz emlékek; két orosz felhívás a magyarokhoz s egy érdekes orosz nyelvű négy oldalas nyomtatvány, az ukrainai orosz propaganda terméke, «*Intelem a keresztény hadsereghez*», amelyet egy elesett orosz tisztnél találtak. Nagyszámú anyag van ezeken kívül, amelyek e csoportokba nem illenek bele s ezek egyelőre 17. vegyes apró nyomtatványok címen kezeltetnek.

Utoljára hagytuk a tulajdonképeni Háborús irodalom című csoportot, amely már eddig is közel ezer kötetet számlál.

A nyomtatványok mellett külön csoport a *hadbavonultak levelei és naplói*, de ennél nagyobb arányú gyarapodásra csak a háború után lehet kilátás.

A gyűjtemény a jelen év elején több mint 12.000 darabot számlált.

Megemlítjük végül még azt, hogy a különféle *háborús jelvényeket* a Nemzeti Múzeum éremtára gyűjti.

HOLUB JÓZSEF.